

De toekomst van de journalistiek; dynamisch en flexibel

Nadenken over de toekomst is misschien wel één van de leukste maar ook meest uitdagende dingen die er is. Zeker als we specifiek kijken naar het journalistieke landschap. De afgelopen jaren is er, mede door de coronacrisis, zoveel veranderd en/of in een stroomversnelling terecht gekomen, dat het alle kanten nog op kan gaan. In deze analyse zal uiteen worden gezet welke scenario het meest voor de hand liggend is. Om deze vraag te beantwoorden worden er drie thema's behandeld die uiteindelijk tot een conclusie zullen leiden. Maar de belangrijkste vraag is dus: hoe ziet het journalistieke landschap eruit in 2030?

Allereerst wordt nu bekeken hoe de nieuwsconsumptie richting 2030 zal veranderen. De afgelopen jaren zien we eigenlijk dat de manier waarop media wordt geconsumeerd veranderd is. Zo is gebleken dat televisie, ondanks zijn slechte imago, toch hoog blijft scoren en dat veel mensen daar gebruik van maken. Het gebruik van social media en het consumeren van online nieuws zijn veel hoger op de lijst komen te staan. Dit komt uiteraard mede door de technologische vooruitgangen van afgelopen jaren. De smartphone is dan ook het meest gebruikte apparaat voor nieuwconsumptie. Ook andere vormen van nieuwsconsumptie zijn steeds meer in trek, zoals het kijken van nieuwsvideo's of het luisteren van podcasts. (Digital News Report, 2021) Het aantal geluisterde minuten naar podcasts is in de afgelopen jaren erg toegenomen, en dat is een trend die zich waarschijnlijk voort zal blijven zetten. (RTL, 2020) Uiteraard heeft corona een bijzondere trendbreuk laten zien. Zo heeft corona ervoor gezorgd dat mensen steeds meer nieuws zijn gaan consumeren. Dit is zowel bij de grote landelijke als bij de kleinere regionale media goed terug te zien (Bakker, 2020). Aan de andere kant was er in sommige gevallen ook sprake van nieuwsvermijding. Dit omdat er eigenlijk sprake was van een overvloed aan informatie, door de WHO ook wel een Infodemic genoemd. Zo is gebleken dat vrouwen, jongeren en linkse mensen sneller geneigd zijn om nieuws te vermijden om hiermee hun mentale gezondheid te helpen. (Bruin et al., 2021) Aan de andere kant blijkt juist weer dat nieuwconsumptie ontzettend gebaseerd is op gewoonten. Het consumeren van nieuws zit zo in onze dagelijkse routine dat het eigenlijk op de automatische piloot gebeurt. Doordat media zo'n grote plaats innemen in ons leven, en continue toegankelijk zijn, zullen de mensen die het nieuws tijdens de coronacrisis hebben vermeden, dat niet voor altijd blijven doen. Zeker niet als je ook nog eens kijkt naar de verleidingen van bijvoorbeeld pushnotificaties en algoritmes. (Broersma et al., 2021) Aan de andere kant is er wel sprake van een vertrouwenskloof binnen de journalistiek, waardoor je je af kunt vragen of mensen wel nieuws zullen blijven consumeren. Zo is gebleken dat het vertrouwen in de journalistiek eigenlijk iets is toegenomen in de afgelopen jaren, maar ondanks dat hebben wel 82% van de journalisten wel eens te maken met een vorm van geweld. (Digital news report, 2021) (Persveilig, 2021) Je kunt hierbij dan denken aan fysieke maar ook aan mondelinge agressie zoals bijvoorbeeld uitschelden. Dit is best een schrikbarende trend, maar hoeft nog niet voor paniek te zorgen. Wat we namelijk ook steeds meer zien is dat er initiatieven worden opgericht die inzetten op transparantie en vertrouwen. Denk hierbij aan De Correspondent, Dichtbij of SOMO. Deze initiatieven zullen waarschijnlijk steeds verder worden uitgebreid, zeker nu is gebleken dat de lezer/kijker er steeds meer toe doet en zij ook steeds meer instrumenten hebben en willen om actief te participeren binnen de journalistiek. (Vrieling, 2016) In 2030 zal de nieuwsconsumptie ten opzichte van nu waarschijnlijk nog zijn

toegenomen, maar zal er wel meer moeten worden gedaan om het vertrouwen van de consument te winnen.

In onze huidige samenleving wordt het steeds belangrijker om zorgvuldig om te gaan met diversiteit, en dat zal richting 2030 alleen nog maar toenemen. Zo is er de afgelopen jaren een exponentiële stijging te zien geweest van mensen die naar buiten kwamen als transgender, en ook is gebleken dat in de jaren richting 2050, 90% van de bevolkingsgroei veroorzaakt zal worden door migratie. (Zorgvuldig advies, 2020) (CBS, 2020) Dit zijn twee voorbeelden van de manier waarop onze bevolking nog diverser zal worden, terwijl we natuurlijk nu al in een multiculturele samenleving leven. Verder hebben we ook de afgelopen jaren, mede door de groeiende inzet van social media, een grote toename aan pluriformiteit gezien. Er zijn nieuwe publieke omroepen bijgekomen zoals bijvoorbeeld omroep ZWART en Ongehoord Nederland, maar bijvoorbeeld ook nieuwe platforms op het internet zoals Uber en Blendl. (Rathenau, 2019) (CBS, 2019) Binnen media zelf zijn ontzettend veel voorbeelden te vinden van artikels of producties die gericht zijn op het onderstrepen van bijvoorbeeld de ongelijkheid tussen man en vrouw, het gebruik van gewenste voornaamwoorden en diversiteit op redacties. (Barendregt, 2021) (COC, 2021) (Matulesy, 2018) Zo bleek in 2018 dat 94,6% van de werknemers op een redactie van volledige Nederlandse komaf zijn, dat er een groot representatieprobleem is met betrekking tot Institutioneel Randstadisme en dat er nog vooral heel veel witte gasten aanschuiven bij talkshows. (Takken et al., 2018) (De Voogd, 2021) (Jansen, 2021) In de samenleving komt er dus steeds meer aandacht voor diversiteit en het probleem dat momenteel speelt; het landschap is te wit en te eentonig. Door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen wordt de journalistiek steeds meer gedwongen om goed te reflecteren en deze problemen aan te passen. Ondanks dat het probleem niet in één keer opgelost kan worden, zal deze trend van toenemende diversiteit op zowel redacties als in taalgebruik, zich doorzetten en is het onmogelijk om terug te gaan naar een oude situatie. In 2030 zal het probleem waarschijnlijk nog niet geheel opgelost zijn aangezien het probleem daar te groot voor is, maar wel zal het in dat jaar niet meer mogelijk zijn om een volledig witte redactie te hebben of enkel mannen uit te nodigen aan je talkshowtafel. (Pasveer, 2021)

Als we kijken naar toekomstige scenario's zullen we in 2030 waarschijnlijk te maken hebben met een combinatie tussen 'Wisdom of the Crowd' en 'Darwins Game'. We zien dat het steeds meer gaat draaien om participatie van de burger zelf en hoe die inbreng geïncorporeerd kan worden in de journalistiek. Verder hebben we de afgelopen jaren een enorme stijging gezien van het aantal ZZP'ers in Nederland, en dit zal richting 2030 alleen nog maar toenemen. (CBS, 2022) Veel bedrijven gaan steeds meer contracten aan met freelancers om zo het risico te spreiden en goedkoper uit te zijn. (Norbäck, 2019) Aangezien freelancejournalisten het wel moeilijk hebben, wordt het steeds belangrijker om innovatief te zijn en samen te werken om het hoofd boven water te houden. (Schohaus, 2020) (Freelance monitor, 2021) Hierdoor zien we dat er dus steeds meer media-startups en nieuwe initiatieven ontstaan om te kunnen overleven in het landschap. Denk hierbij aan LocalFocus of FTM. Ondanks dat deze start-ups belangrijk zijn, zullen de traditionele mediabedrijven niet volledig verdwenen zijn, ondanks dat deze wel steeds sterker geconcentreerd zullen zijn. Ze zullen in toenemende mate hun best doen om duiders te zijn binnen het journalistieke landschap en duidelijkheid te scheppen in de overvloed van informatie die er te vinden is. Door middel van het freemium model en branded journalism zullen zij toch aan inkomsten kunnen komen. Daarnaast wordt het ook steeds gebruikelijker

om per video of artikel te betalen, in plaats van een abonnement af te sluiten.
(Mediamonitor, 2021)

In 2030 zullen we dus te maken hebben met een heel divers journalistiek landschap. ZFP'ers zullen de markt domineren en met innovatieve ideeën komen om inkomsten te blijven genereren, en daarnaast zullen de nog bestaande mediabedrijven hard moeten werken aan diversiteit en transparantie om het vertrouwen van de burger te blijven behouden. In een snel veranderend medialandschap met snelle technische voortuitgang wordt het steeds belangrijker om kwalitatief nieuws te produceren om zo onderscheidend te kunnen zijn. De journalistiek zal in 2030 een nieuwe vorm hebben aangenomen, maar met de nodige aanpassingen zal de huidige structuur daar nog in doorschemeren.

Literatuurlijst:

Bardoel, J., & Wijfjes, H. (2019). *Journalistieke cultuur in Nederland*. Amsterdam University Press.

Barendregt, E. (2021, 13 oktober). *Hoog tijd om breder te kijken naar ongelijkheid tussen mannen en vrouwen (column)*. RTL Nieuws. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.rtlnieuws.nl/economie/opinie/column/5260084/hoog-tijd-om-breder-te-kijken-naar-ongelijkheid-tussen-mannen-en>

Broersma, M. & Swart, J. (2021): Do Novel Routines Stick After the Pandemic? The Formation of News Habits During COVID-19, *Journalism Studies*, DOI: 10.1080/1461670X.2021.1932561

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022, 1 maart). *Ontwikkelingen zfp*. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-zfp/ontwikkelingen-zfp>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020a, juli 7). *Verkenning Bevolking 2050: meer inwoners met een migratieachtergrond*. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/28/verkenning-bevolking-2050-meer-inwoners-met-een-migratieachtergrond>

Commissariaat van de Media (2021). *Digital News Report: Nederland*. <https://www.mediamonitor.nl/wp-content/uploads/Digital-News-Report-Nederland-2021.pdf>

De Bruin, K., de Haan, Y., Vliegthart, R., Kruikemeier, S. & Boukes, M. (2021): News Avoidance during the Covid-19 Crisis: Understanding Information Overload, *Digital Journalism*, DOI: 10.1080/21670811.2021.1957967

De Ree, M. (2019, 19 maart). *CBS brengt online platforms in kaart*. Centraal Bureau voor de Statistiek. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/corporate/2019/12/cbs-brengt-online-platforms-in-kaart>

- De Voogd, J. (2021, 25 maart). *'De media worden geplaagd door institutionele Randstadisme'*. <https://www.villamedia.nl/artikel/josse-de-voogd-de-media-worden-geplaagd-door-institutioneel-randstadisme>
- Jansen, C. (2021, 10 maart). *Voornamelijk witte journalisten aan tafel in talkshows: "Redacties moeten netwerk verbreden"*. NPO Radio 1. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.nporadio1.nl/nieuws/binnenland/9deb1959-992a-4aa2-a8fa-47caeda2e3e6/voornamelijk-witte-journalisten-aan-tafel-in-talkshows>
- Matulesky, G. (2018, 8 mei). *Diversiteit: De witte bubbel*. www.nvj.nl. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.nvj.nl/nieuws/diversiteit-witte-bubbel>
- Norbäck, M. & Styhre, A. (2019). Making it work in free agent work: The coping practices of Swedish freelance journalists. *Scandinavian Journal of Management*. <https://doi.org/10.1016/j.scaman.2019.101076>
- Pasveer, L. (2021, 6 oktober). *DPG Media belooft meer inspanningen op het gebied van diversiteit en inclusie*. VillaMedia. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.villamedia.nl/artikel/dpg-media-belooft-meer-inspanningen-op-het-gebied-van-diversiteit-en-inclusie>
- Persveilig (2021). *Agressie en bedreiging richting journalisten 2021*. <https://www.persveilig.nl/wp-content/uploads/2021/06/Agressie-en-bedreiging-richting-Journalisten2021.pdf>
- Rathenau Instituut. (2019, 14 februari). *Desinformatie in Nederland | Rathenau Instituut*. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.rathenau.nl/nl/digitale-samenleving/desinformatie-nederland>
- RTL Nieuws. (2020, 12 november). *"Bijna helft van de Nederlanders luistert naar podcasts"*. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.rtlnieuws.nl/tech/artikel/5196673/podcasts-nederland-luisteren-podcast-luister-nederlanders-onderzoek>
- Schohaus, B. (2020). *Freelancers missen werk en saamenhorigheid: moeten ze zich meer verenigen?* <https://www.svdj.nl/nieuws/freelancers-missen-werk-saamenhorigheid-moeten-ze-zich-meer-verenigen/>
- Takken, W. (2021, 9 maart). *Aan de talkshowtafels schoven het afgelopen coronajaar vooral journalisten aan*. <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/03/09/aan-de-talkshowtafels-schoven-het-afgelopen-coronajaar-vooral-journalisten-aan-a4034821?t=1624442220>
- Van Winden, P. (2021, 8 juni). *ANP gaat genderneutrale voornaamwoorden gebruiken*. COC Nederland. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.coc.nl/non-binair/anp-gaat-genderneutrale-voornaamwoorden-gebruiken>

Vinken, H., & Mariën, H. (2021, juni). *Mediafreelancers Corona Monitor 2020*.
<https://www.nvj.nl/file/15882/download?token=WRE3TmqB>

Vrieling, D. (2021, 22 april). *Participerende burger verwacht wederkerigheid van journalist*.
SVDJ. Geraadpleegd op 25 maart 2022, van <https://www.svdj.nl/nieuws/participerende-burger-verwacht-wederkerigheid-van-journalist/>

Zorgvuldig Advies. (2020, mei). *Toekomstvisie Transgenderzorg*.
<https://zorgvuldigadvies.nl/wp-content/uploads/2020/05/Toekomstvisie-Transgenderzorg.pdf>

